GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 268. Sâmbătă, 29 Noemvre (11 Decemvre). 1886.

Braşovŭ, 28 Novembre 1886.

Episcopulŭ catolicŭ ungurescŭ alŭ Sătmarului a ţinutŭ de curêndŭ unŭ discursŭ la o serbare în Peşta, în care propagă idea cucerirei întregului Orientŭ prin „cultura maghiară“.

Acestŭ discursŭ, despre care vorbimŭ pe largŭ mai josŭ, trebue sĕ facă o ciudată impresiune asupra fiăcăruia, care cunósce câtuşĭ de puţinŭ relaţiunile interióre ale statului ungarŭ.

Instruitulŭ şi de ordinarŭ bine informatulŭ corespondentŭ alŭ diarului catolicŭ „Vaterland“ din Viena, desfăşură în Nr. 328 dela 28 Novembre alŭ numitei foi o icónă a stărilorŭ publice în Ungaria.

Asemênândŭ cele dise în memorata corespondenţă cu fantasiile şoviniste ale episcopului Schlauch ne vine a crede, că acesta prin oratoria sa seducĕtóre a voitŭ numai sĕ acopere adevĕrata stare de decadinţă din întru.

Eată ce i se scrie catolicescului „Vaterland“ din Pesta:

„Amŭ arătatŭ şi amŭ accentuatŭ în acestŭ locŭ de repeţite-orĭ contradicerea dintre aparenţă şi realitate. Datoria ne impune sĕ revenimŭ mereu asupra acestui faptŭ, fiindŭ că tocmai în acésta înfrumseţare a lucrurilorŭ oficiósă şi oficială, în acestŭ „cultŭ alŭ minciunei“ recunóscemŭ principala causă a decădinţei vieţei nóstre de statŭ şi sociale. Câtŭ de miserabilă e administraţia în pompósa nóstră capitală, acésta a vĕdut'o tótă lumea deunădĭ, când isbucnirea epidemiei de coleră a pus'o în spaimă...“

„Décă în centrulŭ ţĕrei, sub ochii guvernului şi a representanţei poporului şi sub controlulŭ unei diaristice nicĭdecum sfiiciósă, suntŭ cu putinţă astfelŭ de stărĭ desolate: cum va fi atuncĭ administraţia în provinciă („departe de Madridŭ“)?“

„Şi în adevĕrŭ, ce se anunţă de câte-va sĕptĕmânĭ din diferitele părţĭ ale Ungariei ne amintesce cele mai posomorîte dile ale miseriilorŭ administraţiunei unguresci. Décă amŭ voí sĕ atingemŭ numai în trécĕtŭ tóte plângerile şi vaetele de miseriă nu ne-ar ajunge spaţiulŭ unui întregŭ numĕrŭ alŭ acestei foi.“

„Orĭ încătrĕu privescĭ şi ascultĭ, pretutindenea ţi se arată urmările unei administraţiunĭ insuficiente, defectuóse séu neesacte şi negligente. Că în ţinuturile cele mai fructifere, în Banatŭ şi în comitatulŭ Peştei, domnesce adĭ miseriă cumplită, aşa încâtŭ încassarea dărilorŭ a trebuitŭ sĕ se amâne c'unŭ anŭ şi sĕ se încuviinţeze împrumuturĭ pentru uşurarea miseriei, fiă amintitŭ numai în trécĕtŭ.“

„Cu deosebire rĕu stă însĕ siguranţa publică în ţéră.... Statulŭ „interconfesionalŭ“ a datŭ dela 1867 societatea pe mâna instrucţiunei neconfesionale şi pe mâna cămătăriei capitaliştilorŭ. O economiă rea parte a secatŭ isvórele de câştigŭ ale poporului, parte le-a astupatŭ. Pauperismulŭ îşĭ ridică pretutindenea capulŭ sĕu gorgonicŭ; jafurile, furturile şi cerşitoria suntŭ la ordinea dilei.“

„Ce folosesce ţĕrei armata de funcţionarĭ, care sporesce mereu? Ce folosŭ are cetăţénulŭ şi ţĕranulŭ dela aceste îngrozitóre legiunĭ de scriitorĭ?“

„Celŭ ce are vre-o afacere înaintea vr'unui tribunalŭ séu oficiu tremură deja de mai înainte; căcĭ nicĭ chiar celŭ ce câştigă procesulŭ nu póte biruì cu spesele şi cu timbrele. Şi cu tóte astea ministrulŭ de finance vrea sĕ scumpéscă şi mai multŭ administrarea justiţiei.“

„Afară de funcţionarĭ, acéstă liberală eră a protegiatŭ şi pe advocaţĭ, alŭ cărorŭ numĕrŭ se înmulţesce ca nisipulŭ mării. Toţĭ vréu sĕ trăiéscă şi încă sĕ trăiéscă bine — pe spesele poporului.“

„Se mai póte mira omulŭ décă poporulŭ îşĭ pierde răbdarea şi mii de ómenĭ iau bêta şi plécă la drumŭ orĭ se aruncă în braţele crimelorŭ? Fómea, miseria şi desperarea suntŭ nenorocita treime, căreia e aprópe sĕ i cadă jertfă ţéra acésta multŭ binecuvêntată de Dumnedeu, sĕ-i cadă jertfă prin vina ómenilorŭ.“

„Cercurile nóstre conducĕtóre“ cultivă pe lângă alte sporturĭ şi „sportulŭ politicŭ“, facŭ politică mare“ şi abia gásescŭ demnŭ de-a vorbì séu de a ţiné sémă de miseriă internă.“

„Când vedĭ, cum acestorŭ domnĭ le zace la inimă pare că multŭ mai multŭ sórtea „sĕrmanilorŭ Bulgarĭ“, decâtŭ tótă miseria din ţéra propriă, acela întru adevĕrŭ trebue sĕ-şĭ pérdă speranţa într'unŭ viitorŭ mai bunŭ alŭ Ungariei“.

„La viitórea desbatere e bugetului nostru negreşitŭ că nicĭ de astă dată nu vorŭ lipsi vorbele frumóse. Le va lipsi însĕ şi acum ca şi înainte „părinţilorŭ patriei“ bunavoinţă de-a îmboldi pe guvernŭ şi organele lui la fapte seriόse şi roditóre, de a-i constrînge sĕ-şĭ împlinéscă strictŭ datoria, şi de-a premerge înşişĭ cu esemple făcêndu-şĭ datoria“.

„Şi astfelŭ rĕmâne şi rĕulŭ în vechia lui stare. Câtŭ timpŭ încă? Acésta numai Dumnedeu o scie“.

Societatea unguréscă „St. Ladislau“.

Precum ne-a comunicatŭ unulŭ din corespondenţii noştri din Pesta, societatea unguréscă „St. Ladislau,“ care luptă cu deosebire pentru susţinerea naţionalităţii şi religiunei *Ceangăilorŭ din România,* şi-a serbatŭ la 6 Decemvre nou în Pesta jubileulŭ de 25 de anĭ de când esistă. Cu acéstă ocasiune s'au ţinutŭ mai multe discursurĭ, a cărorŭ esenţă ni s'a fostŭ comunicatŭ. Astădĭ ne comunică „Pester Lloyd“ întregŭ discursulŭ preşedintelui societăţii, episcopulŭ Lorenz *Schlauch,* din care estragemŭ următórele părţĭ:

Onorată adunare generală! De 25 de anĭ sprijinesce societatea nóstră pe catolicii şi Ungurii, carĭ trăescŭ în ţĕrile Orientului; de 25 de anĭ ajută bisericele şi institutele patriei, mai puţinŭ dotate... Societatea nóstră a fostŭ totdeuna activă în serviciulŭ ideilorŭ înalte..

Inainte cu 25 de anĭ sĕ născŭ în spiritulŭ unui episcopŭ catolicŭ ungarŭ, Iosifŭ de *Lonovicĭ,* idea d'a sprijini pe Ciangăii unguresci. Idea era nouă. Opiniunea publică a Ungariei se ţinea atuncĭ strînsŭ de amintirea lui Körösi Csoma, călĕtorulŭ în Tibetŭ, şi a lui Antonŭ Reguly, învĕţatului scrutatorŭ alŭ limbei înrudite finice, şi spera firmŭ, că în patria originară a Maghiarilorŭ trebue că trăesce încă o seminţiă a acestora, care ar fi chemată sĕ întregéscă aci în patriă numĕrulŭ nostru tare contopitŭ; dér despre aceea, că în apropierea nóstră, în *Moldova,* trăescŭ încă 200,000(???) de Ungurĭ, numai fórte puţinĭ sciau. Nu se scia nimicŭ despre aceea, că acéstă poporaţiune separată de ţera-mamă, [înghesuită între elemente române, plutesce în celŭ mai mare periculŭ, d'aşĭ perde cu totulŭ religiunea şi cu acésta naţionalitatea lorŭ; nu se scia, că sub influinţa seculilorŭ o considerebilă parte din ei în faptă şĭ-a perdutŭ deja ungurismulŭ ei şi acum se gândesce plângêndŭ (?) în cântece de jale triste (?) la trecutulŭ dispărutŭ. Ceilalţĭ însĕ — vr'o 50,000 suflete — priveau cu înputare (?) mută dincóce la fraţii lorŭ din ţĕrile ungare, carĭ îi uitaseră.

Armele popórelorŭ creştine ale Europei, unite cu ale nóstre, au liberatŭ, nu'i vorbă, Ungaria de dominaţiunea mohamedană şi au redatŭ patria nóstră civilisaţiunei occidentale; dér peninsula balcanică, teritoriulŭ dintre Dunăre şi Marea Negră, alŭ cărui pămêntŭ odinióră a fostŭ adăpatŭ cu sânge ungurescŭ, ale cărui ţĕrĭ formézä încă şi adĭ o parte integrantă a insemnelorŭ (mărcei) regatului ungarŭ, — acestŭ teritoriu rĕmăsese în starea sa de mai nainte. Atâtŭ Turcii, câtŭ şi aderenţii religiunei greco-orientale, care locuescŭ în acele ţĕrĭ lângă olaltă şi întreolaltă, toţĭ cu toţii (?) suntŭ, după tradiţiunile lorŭ, după aspiraţiunile lorŭ, după întréga lorŭ fiinţă, orientalĭ, şi aşa catolicismulŭ, acestŭ însemnatŭ punctŭ de sprijinŭ alŭ culturei occidentale, a aflatŭ acolo numai puţinĭ credincioşĭ. Şi cu tóte astea, care bărbatŭ de statŭ ungurŭ arŭ vrea sĕ nu recunóscă ce plinătate de putere are în sine catolicismulŭ, décă se pune influinţa lui civilisatóre faţa 'n faţă cu starea înapoiată a Orientului?

Da, a lăţi elementulŭ catolicŭ în acele ţinuturĭ, a potenţa înfluinţa lui, a nutri şi a întări totŭ ceea ce, prin puterea sa de atracţiune, mai nainte a legatŭ nemijlocitŭ cu noi aceste ţĕrĭ şi ceea ce póte că adĭ ar putea sĕ le aducă totŭ mai aprópe de civilisaţiunea occidentală; a îndrepta érăşĭ, prin insufleţirea şi abnegaţiunea naţiunei, ceea ce seculĭ întregĭ a pricinuitŭ stărĭ nefavorabile şi întârdierĭ, a îndrepta acésta printr'o activitate care în puterea ei intelectuală şi morală înaintéză totŭ mai spre orientŭ marea graniţelorŭ culturei occidentale şi care pare a fi chemată sĕ ne creeze acolo unŭ cercŭ de interese şi astfelŭ sprijiniţĭ pe elŭ sĕ putemŭ înmulţi celŭ puţinŭ garanţiile morale ale esistenţei statului nostru, — tóte acestea suntŭ nisuinţe, care parŭ a fi chemate sĕ formeze cele mai frumóse probleme ale simţĕmêntului de datoriă catolicŭ, precum şi ale simţĕmêntului naţionalŭ şi patriotismului ungurescŭ.

Scopulŭ nemijlocitŭ alŭ societăţii nóstre este: a susţiné religiunea şi naţionalitatea conaţionalilorŭ şi a némului nostru şi în afară peste graniţele patriei. Acéstă ţintă ascunde în sine o mare ideă naţională, a cărei realisare naţiunea trebue sĕ o întreprindă mai curêndŭ séu mai târdiu; căcĭ calea culturei merge dela Occidentŭ spre Orientŭ şi naţiunea unguréscă trebue sĕ fiă anteluptătórea acestei espediţiunĭ, căcĭ acésta este pentru ea o cestiune de vieţă.

Mai nainte sabia, adĭ spiritulŭ; mai nainte forţa brută, adĭ influinţa morală; mai nainte pumnalŭ de ferŭ alŭ învingĕtorului, adĭ raportulŭ amicalŭ; mai nainte omagii cu forţa, adĭ comunicarea spontaneă a naţiunilorŭ civilisate, — acestea suntŭ mijlócele, prin care noi, mai alesŭ adĭ, putemŭ trece asupra urmaşilorŭ nostri moştenirea venită asupra nóstră dela strămoşĭ, nutrind'o şi cultivând'o acasă cu tótă căldura iubirei de patriă, în afară aducênd'o la valóre cu tótă preponderanţa nóstră culturală şi morală.

Scopulŭ este acelaşĭ, care a fostŭ odinióră, mijlócele suntŭ altele. Mărirea Ungariei timpŭ de unŭ mileniu, mărirea Ungariei în viitorŭ: acésta'i fala nóstră a tuturora, dorinţa inimei nóstre a tuturora, rugăciunea nóstră a tuturora. Şi pentru ajungerea acestui măreţŭ ţelŭ, societatea »St. Ladislau“ socotesce în prima liniă ca cele mai potrivite mijlóce principiele, ideile şi puterea religiunei catolice.

De aci încolo episcopulŭ Schlauch aduce laude catolicismului, care a făcutŭ din Ungaria, începêndŭ cu Ladislau celŭ sfântŭ, patronulŭ societăţii şi regele Ungariei, unŭ membru alŭ familiei popórelorŭ europene, ce şĭ-a câştigatŭ gloriă rĕsboinică şi a devenitŭ unŭ factorŭ alŭ culturei dominante. Catolicismulŭ a civilisatŭ lumea. Elŭ a făcutŭ ca Ungaria sĕ fiă încă în evulŭ mediu egală (?) în cultură cu Occidentulŭ; aci însĕ dice şi episcopulŭ că numai se presimte că a fostŭ aşa, din productele cercetărilorŭ mai nouĕ, cu alte cuvinte sigurŭ nu scie nicĭ dênsulŭ. Ungaria era ultima staţiă a culturei europene, căcĭ pe când la Ungurĭ încă totŭ se găsescŭ resturĭ de architectură, de sculptură, de aşa numitele arte micĭ şi de diferite ramurĭ de industriă, cercetândŭ în Orientŭ, în afară de graniţele Ungariei, mai că nu se va găsi urmă de astfelŭ de lucrurĭ. Apoi continuă astfelŭ:

Leagĕnulŭ vieţii nóstre naţionale a statŭ în evulŭ mediu şi putemŭ privi îndĕrĕtŭ cu deplină cunoscinţă de sine la acelŭ timpŭ, în care suntŭ înţelenite rădĕcinile libertăţii nóstre constituţionale, în care s'a născutŭ bula de aurŭ, acéstă *magna charta* a naţiunei nóstre, din care istoria şĭ-a însemnatŭ atâtea monumente ale independenţei şi gloriei nóstre naţionale. Dele mai marĭ figurĭ ale istoriei nóstre au strălucitŭ atuncĭ şi strălucirea lorŭ îşĭ aruncă radele până în dilele nóstre. Puterea

cea mare de bărbatŭ de statŭ a lui Stefanŭ celŭ sântŭ, care a ridicatŭ regatulŭ şi constituţiunea nóstră pe acele base tarĭ, pe care stămŭ susŭ încă şi adĭ, după unŭ timpŭ de peste 800 de anĭ; caracterulŭ străvechiu maghiarŭ şi cavalerismulŭ lui Ladislau celŭ sfântŭ, care a împăcatŭ deplinŭ şi definitivŭ naţiunea sa cu creştinismulŭ, care a câştigatŭ numelui unguréscŭ vadă în tótă Europn, înaintea căruia sĕ închinau principii europenĭ; Colomanŭ celŭ înţeleptŭ, care celŭ dîntêiu între domnitorii Europei a căutatŭ sĕ şterga din lume credinţa în vrăjitóre; Ludovicŭ celŭ mare, care a estinsŭ graniţele regatului sĕu atâtŭ de departe, ca nicĭ unulŭ dintre antecesorii sĕi şi póte că nicĭ unulŭ dintre urmaşii sĕi nu le va estinde vre-odată; Sigismundŭ, care la conciliulŭ din Constanţa a apĕratŭ cu atâta putere dreptulŭ de patronatŭ alŭ regilorŭ Ungariei, acelŭ dreptŭ, care în Ungaria formézä o atâtŭ de preţiósă garanţiă a concordiei între biserică şi statŭ; Mateiu Uniade, acestŭ mare scutŭ şi apostolŭ alŭ civilisaţiunei europene de alŭ cărui nume e legată nu numai gloria nóstră rĕsboinică, ci şi unulŭ din cele mai măreţe monumente ale culturei nóstre naţionale, — care Ungurŭ nu ridică cu fală capulŭ, când se numescŭ aceste nume?!

Episcopulŭ terminà dicêndŭ, că societatea „St. Ladislau“ urmăresce aceste idealurĭ. A vorbitŭ adecă la inima Ungurilorŭ, aşa după cum vorbescŭ şi scriu toţĭ istoricii ungurĭ neaoşĭ şi făcuţĭ, când e vorba d'a pune în umbră pe orîce altŭ poporŭ. Pĕcatŭ că episcopulŭ Schlauch n'a vorbitŭ într'unŭ congresŭ de învĕţaţĭ ai lumei, ca sĕ i se pună câteva cestiunĭ prealabile, atâtŭ cu privire la cultură, câtŭ şi la istoriă.

SCIRILE DILEI.

Ni se trimitŭ din *Sibiiu* spre publicare următórele la adressa membrilorŭ „Associaţiunei transilvane“: »Incassarea taxelorŭ de membri a causatŭ până acum atâtŭ administraţiunei fondurilorŭ „Associaţiunei transilvane,‘ câtŭ şi domnilorŭ membri ai acestei societăţĭ diferite greutăţĭ Nicĭ noulŭ normativŭ pentru incassarea taxelorŭ nu a produsŭ vre-o schimbare favorabilă în acéstă privinţă. Incuviinţândŭ comitetulŭ centralŭ propunerile subsemnatului pentru modificarea normativului despre încassarea taxelorŭ, am onóre a Vé încunosciinţa, că încă pentru anulŭ curentŭ şi şi pe viitorŭ, Vi se va presenta prin oficiulŭ postalŭ localŭ adeverinţa de primire a taxei de membru şi sunteţĭ cu tótă stima rugaţĭ a o onora. Pentru casulŭ, când a-ţĭ avé pentru viitorŭ unele dorinţe, d. e. ca chitanţa sĕ vĕ fiă presentată într'unŭ anumitŭ timpŭ, séu, că voiţĭ a solvi taxa anuală în rate semestrale (de câte 2 fl. 50 cr.) séu în rate cuartale (de câte 1 fl. 25 cr.), vĕ rogŭ a'mĭ comunica prin unŭ biletŭ de postă dorinţele D-Vóstrĕ, pe carĭ le voiu respecta întocmai. Décă, în contra tuturorŭ aşteptărilorŭ, D-Vóstră veţĭ afla de bine a refusa primirea chitanţei, acésta se va considera dreptŭ renunţare de a fi numĕratŭ între membrii societăţii. Domnii directorĭ ai despărţĕmintelorŭ cercuale suntŭ poftiţĭ, încâtŭ mai suntŭ în posesiune de cuitanţe necomputate séu de taxe de membru încassate, a le aşterne acestea fără amânare séu comitetului centralŭ séu subsemnatului. Cu tótă stima, cassarulŭ generalŭ alŭ »Associaţiunei transilvane“ pentru literatura română şi cultura poporului românŭ: *Eugenŭ Brote.*“

—x—

Deputaţiunea bulgară a fostŭ salutată la sosirea ei în *Pesta* de vr'o 100 de studenţĭ. Aceştia se adunaseră pe piéţa universităţii şi plecară în corpore spre gară, cântândŭ continuu cântecŭlŭ lui Kossuth şi strigândŭ mereu „éljen“ Bulgaria, libertatea şi independenţa Bulgarilorŭ, şi amiciţia cu Bulgaria. In strigăte de »Abzug muszka!« (Josŭ Muscalii) ajunseră pe peronulŭ gării, unde se trăsese unŭ cordonŭ. Urmară apoi discursurile, făcêndu-se politică la gară, între studenţĭ şi deputaţiune. Studenţii se'ntórseră în strigăte de ‚eljen‹ şi cântândŭ imnulŭ naţionalŭ.

—x—

Spre a putea face cu putinţă şi *micilorŭ industriaş* taxele de încărcatŭ moderate, „Reuniunea de comerţŭ şi industriă« din locŭ a hotărîtŭ în ultima ei şedinţă a întocmi vagóne colective de marfă, prin care se facŭ singuraticilorŭ marĭ reducerĭ. In scopulŭ acesta fŭ alesŭ *Heinrich Zikeli* espeditorŭ (strada Căldărarilorŭ) ca expeditorŭ alŭ reuniunei, care atrage atenţiunea celorŭ interesaţĭ cu observarea, că înformaţiunĭ şi lămurirĭ în privinţa acésta — chiar şi nemembrilorŭ — se dau gratis de către d. Heinrich Zikeli.

—x—

Dela anulŭ 1874 până la 1884 s'au luatŭ din buzunarulŭ poporului Ungariei câte 150,000 fl. pe anŭ pentru susţinerea operei şi teatrului naţionalŭ *maghiarŭ* din Budapesta. Dela anulŭ 1884 încóce acestŭ soiu de contribuţiă a crescutŭ mereu, aşa că pentru anulŭ 1887 susţinerea teatrului naţionalŭ din Budapesta are nevoiă de 600,000 fl., adecă mai bine de o jumĕtate de milionŭ pe anŭ. Oh, ce fericită ţeră este Ungaria — esclamă unŭ diarŭ maghiarŭ — când pentru petrecerea celorŭ din Budapesta este în stare sĕ jertféscă aşa sume enorme!

—x—

La 28 Noemvre, în staţiunea *Lugoşŭ* a societăţii căilorŭ ferate austro-ungare nu s'a vêndutŭ nicĭ măcarŭ unŭ singurŭ biletŭ de drumŭ, nefiindŭ nicĭ unŭ călĕtorŭ. Incă unŭ semnŭ alŭ timpului!

—x—

Profesorulŭ de gimnastică Ernst *Bockelberg*, dela gimnasiulŭ evangelicŭ din *Pesta*, a fostŭ condamnatŭ de judecătoria cercuală la 20 fl. amendă şi la suportarea cheltuelilorŭ de judecată, pentru că a trasŭ o palmă elevului din classa 7-a Iuliu Kemenyffy.

—x—

In *Teregova,* comitatulŭ *Caraşŭ-Severinŭ,* s'au comisŭ sĕptĕmâna trecută două spargerĭ într'o nópte: în biserica gr. or. din care s'au furatŭ 30 fl., şi în foresteriă, din care au luatŭ hoţii cassa de banĭ şi au dus'o în câmpŭ. De urma hoţilorŭ nu s'a datŭ până acum.

—x—

Prinţii Leopold şi Ferdinand de Hohenzollern au plecatŭ în Germania. Causa acestei subite plecărĭ se atribue unei telegrame ce principele Leopold a primitŭ de la Berlinŭ, dice „Rĕsboiulŭ«.

—x—

Tóte diarele din Bucurescĭ aducŭ importanta scire, că *Prinţulŭ Leopoldŭ de Hohenzollern*, într'o convorbire ce a avutŭ dilele astea cu unŭ personagiu politicŭ, a declaratŭ că este mare temă d'unŭ *rĕsboiu apropiatŭ între Franţa şi Germania.* »Epoca“ spune categoricŭ, că Prinţulŭ Leopold a declaratŭ acésta în două convorbirĭ cu doi bărbaţĭ politicĭ.

—x—

Se asigură prin unele cercurĭ, scrie »Românulŭ«, că guvernulŭ românŭ a renunţatŭ d'a mai încheia *convenţiunea consulară cu Germania*, şi de a o mai presenta prin urmare Corpurilorŭ legiuitóre.

—x—

Tribunalulŭ din *Ogulinŭ* a condamnatŭ la mórte prin spêndurătóre pe Sava Steicĭ, Ilija Radovicĭ şi Gjuka Kovacevicĭ din Iasenak, pentru crima de furtŭ şi omorŭ. Condamnaţii au apelatŭ.

—x—

Noulŭ episcopŭ sêrbescŭ alŭ *Carlovіţului*, Ilarionŭ *Ruvaraez*, a declaratŭ patriarhului *Anghelicĭ,* că nu póte depune jurămêntulŭ şi că prin urmare nicĭ demnitatea de episcopŭ nu o primesce. „Branik“ dice că episcopulŭ de aceea nu vrea sĕ depună jurămêntulŭ, fiindcă guvernulŭ îĭ cere unŭ órecare reversŭ. »Sobobran‘ dice că episcopulŭ n'a depusŭ jurămêntulŭ, fiindcă n'a voitŭ. Foile ungurescĭ desmintŭ aceste scirĭ, dicêndŭ că motivulŭ refusărei ar fi declaraţiunea ce a făcut'o chiar Ruvaraez, că nu se simte destoinicŭ a sta în fruntea diecesei. Óre aşa sĕ fiă?

—x—

In curêndŭ va apăré, scrie »Epoca“, o operă literară fórte însemnată: *„Poesiile marelui poetŭ moldovênŭ Konaki“*, culese de nepotulŭ sĕu Prinţulŭ Em. Vogoridi-Konaki. Acéstă operă va fi precedată de o importantă suprafaţă datorită penei prinţului Vogoridi.

—x—

Din *Copenhaga* se anunţă, că *guvernulŭ danezŭ* are de gândŭ sĕ sporéscă armata cu 12,000 de ómenĭ de tóte speciile de arme. Deasemenea se va spori atâtŭ personalulŭ câtŭ şi materialulŭ flotei. Intre altele se vorŭ procura 8 corăbii nouĕ mai marĭ de luptă şi încrucişetorĭ, precum şi 28 torpilorĭ. Fortificaţiunile Copenhagei vorŭ costa 80 milióne crone.

—x—

„Monitorulŭ Oficialŭ‹ din *Bucurescĭ* publică decisiunea consiliului sanitarŭ superiorŭ, după care, din causa ivirei *colerei în Belgradŭ,* toţĭ călĕtorii din Serbia numai pe la Vêrciorova, Turnu-Severinŭ şi Calafatŭ potŭ intra în România, trebue sĕ fiă provĕduţĭ cu paşapórte şi în localitatea unde sĕ oprescŭ vorŭ fi supuşĭ unei supravegherĭ medicale de cincĭ dile.

—x—

In *Galaţĭ* s'a înfiinţatŭ o fabrică tehnică română pentru producţiunĭ chemice. Fabrica a şi începutŭ a lucra fabricând deocamdată diferite specii de cernélă de o calitate superiórá, dice ‚V. Naţională‘.

—x—

„Naţiunea« scrie, că Marţĭ primulŭ ministru românŭ a avutŭ o lungă întrevedere cu Regele, ér Mercurĭ la orele 11 toţĭ miniştrii s'au întrunitŭ în consiliu. Şedinţa s'a prelungitŭ multŭ timpŭ şi s'au discutatŭ cestiunĭ fórte importante, mai alesŭ privitóre la *situaţiunea exteriórâ.*

Justiţia în Făgăraşŭ.

Făgăraşŭ, 6 Decemvre n. 1886.

Stimate d-le Redactorŭ! Cunoscêndŭ interesulŭ ce-lŭ dovediţĭ la orĭ-ce ocasiune pentru ţera Oltului, atâtŭ la bine câtŭ şi la rĕu, daţi'mĭ voiă a Vĕ pune în vedere unŭ articulŭ ce a apărutŭ la 28 Noemvre a. c. în n-rulŭ 48 alŭ foiei maghiare juridice „A Jog“ din Budapesta sub titlulŭ *„Judecătoria de cercŭ din Făgăraşŭ“*, subsemnatŭ de advocatulŭ de aicĭ Dr. Ioan Rónai. Étă articululŭ:

»In Făgăraşŭ de câţîva anĭ justiţia este greu bolnavă. Causa zace parte în instituţiunile ei proprii şi în stările administrative (despre carĭ voiu vorbi altădată), dér cu deosebire şi în prima liniă în persóna judelui de cercŭ de aicĭ. Domnulŭ jude de cercŭ *Tybáld Mihály* — deşi se plânge necontenitŭ că e ocupatŭ peste mĕsură — nu lucră absolutŭ nimica afară de compunerea sentinţelorŭ şi din când în când a vre-unei decisiunĭ. Protocólele de pertractare nu le scrie nicĭ d-sa însuşĭ, nicĭ nu le dicteză altuia ca sĕ le scrie, ci de regulă, pertractându-se cam în fugă câte trei cause deodată, din când în când aruncă câte o observare icĭ şi colea, cam ca unŭ profesorŭ de desemnŭ între şcolarii, carĭ îlŭ încungiură. După finirea pertractărei nu are obiceiulŭ a publica sentinţa *îndată* şi *verbalŭ* după cum prescrie § 124 alŭ art. de lege 54 din a. 1868, ci se inrotuléză actele pentru ca sĕ se aducă sentinţa abia după lunĭ de dile, dér şi atuncĭ nu se trimite în scrisŭ părţilorŭ litigante, ci se citéză părţile la publicarea verbală a sentinţei, în care casŭ de regulă nu 'i se licvidéză nimica părţei carea câştigă faţă cu partida contrară; advocatului, în casulŭ celŭ mai bunŭ, 'i se licvidéză unŭ bagatelŭ, dér şi acesta numai faţă cu clientulŭ sĕu! Ba ce e mai multŭ, disposiţiile §-lui 124, citatŭ mai susŭ, nu se aplică nicĭ în casurĭ de contumaţare, nicĭ când incusatulŭ mărturisesce singurŭ faptulŭ, nicĭ chiar atuncĭ când nu obvinŭ ascultărĭ de martorĭ séu de esperţĭ, séu oculaţiunĭ judecătorescĭ.

Decisiunile provĕdute cu subscrierea domnului jude cercualŭ producŭ asupra juristului practicŭ prea de multe orĭ impresiunea, ca şi când le-ar fi compusŭ cutare cancelistŭ neespertŭ şi le-ar fi subscrisŭ-o-lŭ judecătorŭ póte fără a le fi cetitŭ.

Faţă cu advocaţii — afară de cancelaria fiscalului comitatensŭ — sĕ pórtă în tótă privinţa prea fără nicĭ o considerare, la stabilirea espenselorŭ se folosesce de órecare tarifŭ atâtŭ de minimalŭ, de care nu se usiteazâ póte nicăirĭ în tótă ţéra; în faptă însĕ fórte adeseorĭ licvidaţiunea rĕmâne chiar şi sub acestŭ tarifŭ minimalŭ, licvidândŭ numai aproximativŭ, astfelŭ încâtŭ câte odată abia 'i mai rĕmâne advocatului după substragerea speselorŭ contante câţîva crucerĭ pentru munca sa.

De altă parte faimoşii procatorĭ neautorisaţĭ (Winkelschreiber) din Făgăraşŭ se bucură într'unŭ modŭ bătătorŭ la ochĭ de multă bunăvoinţă şi unii dintrênşii se sêmtŭ în localităţile judecătoriei prea bine, prea acasă la ei.

In fine e o calamitate destulŭ de mare şi împrejurarea, că d-lŭ jude de cercŭ **nu cunósce aprópe de locŭ limba română şi germană, usitate în acestŭ ţinutŭ,** *aşa că cunoscinţa D. Sale in aceste limbĭ nu trece peste formula de jurămêntŭ bovisată*) şi preste câte-va singuratice cuvinte atâtŭ de rĕu învĕţate încâtŭ nu* **înţelege nicĭ deposiţiunile părţilorŭ litigante nicĭ ale martorilorŭ,** *séu în casulŭ celŭ mai bunŭ le înţelege rĕu.*

Luându-mĭ voia a atrage atenţiunea Escelenţei Sale domnului ministru de justiţiă asupra acestorŭ neajunsurĭ declarŭ, că iau tótă rêspunderea pentru cele ceam scrisŭ, dér numai în casulŭ când cercetarea s'ar încredinţa unui delegatŭ străinŭ asistatŭ de unŭ notarŭ străinŭ.

Deocamdată atâta.‘

Acestea le scrie unŭ advocatŭ *neromânŭ* la adresa d-lui ministru de justiţiă într'o fóiă maghiară specialŭ juridică, care publică comunicatulŭ cu tótă prevenirea (teljes készséggel), după cum se esprimă redacţiunea în nota ce o face. Şi după cum se vede d-lŭ Dr. Rónai îşĭ face de multe orĭ silă. Se pare că ar avea multe de spusŭ, dér le retace deocamdată. Orĭcum ar fi, ne pare bine, că tocmai unŭ advocatŭ maghiarŭ şĭ-a luatŭ curagiulŭ rarŭ de a descrie miseriile judecătoriei de cercŭ de aicĭ, la care contribue multŭ şi stările administrative din acestŭ comitatŭ, dice scriitorulŭ.

Poftiţĭ domnilorŭ dela putere! Acestea nu vi le spune unŭ „agitatorŭ valachŭ‘. *Olteanulŭ.*

Din comitatulŭ Murĕşŭ-Turda.

Ulieşulŭ mare, 2 Decemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Vĕ rogŭ sĕ binevoiţĭ a publica în preţuitulŭ diarŭ »Gazeta Trans.“ acéstă corespondenţă, pentru ca on. publicŭ sĕ cunóscă şi starea şi causa nóstră românéscă, şi pentru ca sĕ védă, că noi pe aicea suntemŭ scurtaţĭ mai cu totulŭ în drepturile nóstre

Mai în totŭ loculŭ suntŭ persecutaţĭ Românii, li suntŭ atacate drepturile lorŭ cardinalĭ, cu deosebire limba

*) a bovisa — a învĕţa de rostŭ fără a înţelege.

şi tot... .tatea de acţiune, fiă ea câtŭ de legală; nicĭ într'unŭ locŭ însĕ nu credŭ sĕ fiă mai persecutaţĭ ca în comitatulŭ Murĕşŭ-Turda, deşi plângerile prin foi suntŭ fórte puţine de pe aicĭ. Noi nu putemŭ face nimicŭ, la tóte ni-se strigă *veto*, ne-au lipsitŭ cu totulŭ de dreptate, libertate şi egalitate. Invĕţătorii nu-şĭ potŭ scóte lefile, necăpĕtândŭ ajutorŭ dela organele subalterne maghiare, decâtŭ numai décă protopopulŭ se întrepune şi încă şi atuncĭ numai cu greu se dă ajutorŭ. Listele de repartiţiune pe poporŭ, décă nu suntŭ făcute şi traduse pe unguresce se respingŭ; aşa de esemplu s'a întêmplatŭ anulŭ acesta în comuna Ulieşŭ, unde solgăbirĕulŭ a respinsŭ lista pentru lefa învĕţătorului, fiindŭ că nu a fostŭ tradusă în limba maghiară, făcêndu-i-se imputare notarului cercualŭ, care e Românŭ, că de ce primesce atarĭ liste. Étă în traducere românéscă scrisórea, pe care a primit'o în causa acésta notarulŭ dela solgăbirĕulŭ respectivŭ cercualŭ:

Dela solgăbirĕulŭ cercului Mureşulŭ superiorŭ, 15 Aprilie 1886. Nr. 1963.

Domnului notarŭ cercualŭ
în *Sânmărtinulŭ de Câmpiă.*

Dela d-ta ca dela funcţiunarŭ nu aşteptŭ ca limba oficiósă a statului sĕ-o ignorezĭ, astfelŭ de conspectŭ nu primescŭ după ce eu nu înţelegŭ ce felŭ de consemnare este acésta, în orice procedere ulterióră în causa acésta eu nu mĕ simtŭ chiămatŭ.

Têrgulŭ-Mureşului, 15 Aprilŭ 1886.

Dozsa, solgăbirĕu.

Acésta fŭ aşa déră causa pentru care s'a respinsŭ susŭ ḑisa listă întêia óră. A doua óră s'a adusŭ ca motivŭ împrejurarea, că protopopulŭ, preotulŭ şi curatorulŭ nu şĭ-au scrisŭ numele în limba maghiară, căpĕtândŭ resultatulŭ că: „*v. protopopŭ*“, „*parochŭ localŭ*“, „*curatorŭ prim.*“ nu suntŭ cuvinte unguresci“.

Maghiarisarea se continuă cu totă puterea, cu deosebire în comune micste, precum e şi a nóstră; nu e bunŭ şi nu se primesce nimicŭ ce e românescŭ. Inspectorulŭ regescŭ de scóle visitéză scólele românescĭ, nevoindŭ a vorbi cu învĕţătorii decâtŭ numai în limba maghiară, vine în scólă şi întrébă pe copii în acea limbă, ba ce e mai multŭ, vorbesce şi pretinde, ca şi copiii sĕ vorbéscă numai în limba maghiară. Invĕţătorii, décă nu posedŭ limba maghiară, deşi au diploma (oklevél), suntŭ ameninţaţĭ cu suspendare, séu la din contră sĕ-şĭ aducă învĕţătorŭ suplentŭ (segédtanitó), spunendu-li-se apriatŭ, că diploma lorŭ nu are nicĭ o valóre, décă nu sciu vorbi perfectŭ limba maghiară; ba persecuţiunea contra învĕţătorilorŭ şi preoţilorŭ a mersŭ până acolo, încâtŭ ei suntŭ astăḑĭ supuşĭ la tóte greutăţile, până chiar şi la cărarea de prisme.

In comuna nóstră este din 1879 şi şcólă de statŭ, deşi comuna e micuţă, e închiriată casa unui proprietarŭ şi acolo se ţinŭ prelegerile cu copiii maghiarĭ, căcĭ Românii, pre lângă tóte prigonirile, îşĭ susţinŭ şcóla lorŭ confesională propriă. In totŭ chipulŭ se silescŭ şi âmblă sĕ închidă şcóla nóstră, ba ce e mai multŭ, din anulŭ 1879 începêndŭ aruncă şi pe Romanĭ, fără voia lorŭ, câte 5 cr. după florenulŭ de dare în favórea şcólei de statŭ şi aceştĭ banĭ îi scotŭ deodată cu contribuţinea, fiă chiar şi prin esecuare, nescutindŭ nicĭ pe preotulŭ şi învĕţătorulŭ românŭ. Altmintrea causa acésta s'a făcutŭ de multŭ cunoscută superiorităţii eclesiastice, dér cu tóte acestea nu scimŭ cum stă lucrulŭ; n'amŭ căpĕtatŭ nicĭ unŭ resultatŭ. Chiar şi poporulŭ însuşĭ a suplicatŭ pentru resolvarea acestei cestiunĭ şi încă chiarŭ şi acum, în timpulŭ mai de curêndŭ, dér până acum nu a primitŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ.

Câtŭ pentru şcóla nóstră în specialŭ am de a mai spune, că autonomia ei este fórte multŭ ştirbită din partea Maghiarilorŭ. Aşa de esemplu ne pomenimŭ mai ḑilele trecute, că primarulŭ satuluĭ, care e maghiarŭ, vine în şcólă, şi chemândŭ pe doi din membrii senatului şcolasticŭ, a cetitŭ catalogulŭ copiilorŭ şi le-a făcutŭ cunoscutŭ membrilorŭ, că înzadarŭ au dispensatŭ câţĭva copii, căcĭ e poruncitŭ prin lege, că nimenĭ nu e scutitŭ; a chiămatŭ pe părinţii copiilorŭ şi le-a poruncitŭ, ca toţĭ sĕ-şĭ dea copii la şcólă, fiă muţĭ şi surḑĭ, nedesvoltaţĭ şi fórte miserĭ. Se vede der, că ei în totŭ tipulŭ se amestecă la şcóla nóstră. Décă este vr'o crăpătură pe lângă o feréstră séu pe lângă o uşă, primarulŭ îndată face arĕtare la solgăbirĕu, acusândŭ pe membrii senatului şcolasticŭ, că nu grijescŭ de şcólă etc., ba se'ntêmplă că recurgŭ şi la născocirĭ acusândŭ de esemlu pe învĕţătorŭ, că nu ţine prelegere regulatŭ şi altele de acestea, prin carĭ voiescŭ organele unguresci a produce desbinare între preotŭ, învĕţătorŭ şi sătenĭ, pentru ca în urmă ei sĕ pescuéscă în turbure şi poporulŭ sĕ-şĭ părăséscă de bunăvoiă şcóla.

In faţa acestorŭ uneltirĭ fruntaşii poporului nostru, fiindŭ ómenĭ deştepţĭ şi vĕḑênd pericululŭ ce-i ameninţă, şĭ-au pusŭ de gândŭ a'şĭ edifica şcólă nouă după planŭ şi a suplini tóte defectele, aşa încâtŭ sĕ nu li-se mai pótă băga nicĭ o vină, dorindŭ totodată, ca cei 5 cr. ce se plătescŭ şcólei de statŭ de pe spinarea poporului românŭ sĕ se dea şcólei lorŭ proprie, care de altmintrea nu are nicĭ unŭ venitŭ.

Acestea ar fi unele din nĕcazurile nóstre multe ar mai fi încă de a înşira aci, dér unele despre carĭ aşŭ vré sĕ vĕ mai scriu le lasŭ pentru altă-dată.

Ulieşanulŭ.

Maierŭ, 2 Decemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Demnulŭ de amintire *Gregoriu Hangea* din comuna Maierŭ, care a repausatŭ în 21 Februariu a acestui anŭ, încă înainte de mórtea sa cu vre-o 4 anĭ dispuse preste întréga sa avere prin unŭ testamentŭ, care amĕsuratŭ ultimei sale voinţe s'a publicatŭ în „Gazeta Transilvaniei“. După luarea casului de mórte şi a inventariului, s'a ordonatŭ la judecătoria din Rodna vechiă pre 26 Noemvre a. c. căl. nou pertractarea de ereditate, carea din causă că ereḑii nu s'au presentatŭ cu toţii, s'a amânatŭ.

Deórece din averea rĕmasă de decedatulŭ, prelângă consângenĭ, au parte şi legate şi diferite corporaţiunĭ, este de lipsă ca pertractarea de ereditate sĕ se termine câtŭ mai în grabă; acésta însĕ numai aşa va fi cu putinţă, décă la terminulŭ de pertractare ce se va pune se vorŭ presenta toţĭ câţĭ vorŭ fi judecătoresce citaţĭ, nu ca în 26 Noemvre a. c., când dintre ereḑii citaţĭ, abia s'au presentatŭ jumĕtate.

Repausatulŭ a lăsatŭ, ca din averea sa sĕ se facă şi deosebite fundaţiunĭ, a cărora începere atêrnă dela grabnica finire a pertractărei de ereditate, căcĭ numai atuncĭ se potŭ rădica banii puşĭ în casse de păstrare şi împărţiţĭ la diferitele corporaţiunĭ încredinţate de testatore cu supra-inspecţiunea şi formarea fundaţiunilorŭ. Fiindŭ că între ereḑii repausatului Gregoriu Hangea se află ca nepotŭ de frate şi d-nulŭ *Beniaminŭ Hangea*, fostŭ profesorŭ gimnasialŭ în Năsĕudŭ, despre carele nu se scie unde locuesce şi fără de carele, décă nu s'ar presenta, pertractarea nu s'ar puté termina şi aşa s'ar mai trăgăna cine scie până când; decĭ se invită d-nulŭ Beniaminŭ Hangea, séu sĕ-lŭ invite orĭ cine altulŭ, carele scie unde petrece, ca décă nu se va puté presenta în persónă la judecătoria regéscă din Rodna-vechiă, sĕ plenipotenţieze pre cineva sĕ-lŭ represinte şi sĕ priméscă partea de avere ce'i este lăsată în testamentŭ, şi plenipotenţa sĕ o trămită la subscrisulŭ în comuna Maierŭ, poşta ultimă Rodna-vechiă (Ó-Radna), căcĭ numai aflându-mĕ în posesiunea acelei plenipotenţe voiu puté lucra la judecătoria respectivă pentru punerea altui terminŭ scurtŭ de pertractare.

In fine pentru sciinţa şi cunoscinţa tuturorŭ interesaţilorŭ observu şi aceea, cum că averea bănéscă a repausatului elocată la cassele de păstrare, menită de a se împărţi la consângenĭ şi pentru întemeiarea mai multorŭ fundaţiunĭ, este depusă la respectivele casse încă din luna lui Maiu a. c., şi aceea din 11 Noemvre a. c. nu aduce nicĭ una fructificare.

Decĭ ca consângenii sĕ-şĭ pótă căpĕta câtŭ mai curêndŭ partea lorŭ de avere, şi fundaţiunile câtŭ mai îngrabă sĕ intre în viéţă, fără a suferi daună din nefructificarea capitalelorŭ, grăbéscă toţĭ interesaţii, carĭ au fostŭ citaţĭ, décă socotescŭ că nu se vorŭ puté presenta în persónă, a'şĭ trimite plenipotenţele lorŭ în scrisŭ la subscrisulŭ câtŭ mai îngrabă, spre a se puté esopera punerea celui mai scurtŭ terminŭ de pertractare.

Tóte acestea servéscă tuturorŭ interesaţilorŭ ca informare, acomodare şi ca avisŭ, ér pe D-Vóstră d-nule Redactorŭ, vĕ rogŭ a-le publica în preţuitulŭ şi veteranulŭ ḑiarŭ, ce-lŭ redigeaţĭ.

Basiliu Groze, parochŭ în Maierŭ,
ca esecutorŭ testamentarŭ.

Armata ruséscă.

Numĕrulŭ trupelorŭ de liniă se urcă la 24.228 oficerĭ şi 986.373 de ómenĭ cu 155.755 cai şi 2608 tunurĭ. La aceste mai suntŭ a se adauge trupele de reservă, de întregire şi cele locale, cu 13.818 oficerĭ, 741.530 ómenĭ, 67.177 cai şi 88 tunurĭ, apoi diferitele armate de Cazacĭ pe piciorŭ de rĕsboiu cu 145.325 călăreţĭ şi circa 100 tunurĭ, precum şi trupele neregulate, formate din popóre streine. Cu totulŭ consistă armata ruséscă în timpŭ de pace din 800,000 ómenĭ, ér în timpŭ de rĕsboiu din rotunda cifră de 2 milióne. Serviţiulŭ militarŭ generalŭ e întrodusŭ încă dela 1874, cu tóte aceste încă nu s'a esecutatŭ pretutindenea. Supremulŭ comandantŭ alŭ trupelorŭ e Ţarulŭ, lui e supusŭ ministerulŭ de rĕsboiu, de care se ţine şi cuartirulŭ generalŭ împĕrătescŭ cu numĕroşii adjutanţĭ generalĭ. Marea împĕrăţiă e împărţită în 14 districte militare, unŭ alŭ 15-lea districtŭ forméză teritorulŭ Cazacilorŭ de Donŭ. In provinciile vestice ale imperiului se face în timpulŭ de faţă concentrarea cea mai numĕrósă de trupe. Armata de câmpŭ se împarte în regimente de gardă şi regimente de armată; garda trece în totă privinţa ca preferită atâtŭ cu privire la aptitudine, câtŭ şi la armătură. In mijlocŭ, între gardă şi armată, stau grenadirii. Garda se recruteză din feciorii cei mai marĭ şi mai frumoşĭ ai împĕrăţiei. Armata rusescă se împarte în trupe de câmpŭ formate, în trupe de reservă şi în trupe locale. Partea a doua a puterii continentale o forméză Cazacii, împărţiţĭ în 7 armate diferite, cu spiritŭ rĕsboinicŭ. Elementulŭ de viéţă alŭ acestora e calulŭ, din care causă Cazacii servescŭ ca escelentă cavaleriă uşóră. După patru anĭ de serviciu militarŭ aceştia se reîntorcŭ ca concediaţĭ acasă. Miliţia imperiului, asemenea glótelorŭ germane, cuprinde pe toţĭ bărbaţii capabilĭ de a purta arma, incepêndŭ dela alŭ 20-lea anŭ alŭ vieţii.

Armata rusescă, care e înfiinţată încă de Petrucelŭ Mare, e înteneiată pe aceleaşĭ forme, pe carĭ suntŭ întemeiate cele mai multe armate ale statelorŭ culte europene; uniforma sémĕnă multŭ cu cea prusescă. E usitată colórea verde. De curêndŭ s'au întrodusŭ nădragĭ largĭ ca poturii, cismee marĭ până la genunchĭ, unŭ rocŭ cu buzunare şi douĕ capace puse pe peptŭ una peste alta, fără nasturĭ şi susŭ încopciate, apoi o manta cu baslicŭ şi şapcă de piele de mielŭ. In locŭ de raniţă au unŭ sacŭ pentru efecte de drumŭ şi unŭ sacŭ pentru pesmeţĭ. Cazacii pórtă îmbrăcăminte civilă. Caucazienii cerchescă sură négră cu cămaşiă de lână, pumnalŭ şi pistóle cu manta rotundă. Puşca e formată după sistemulŭ americanŭ Berdan şi se încarcă pe dindĕrĕtŭ. Tunurile trecŭ de fórte bune, batŭ departe şi nimerescŭ fórte sigurŭ. Póte sĕ stea multe încă numai pe hârtiă din cele ce privescŭ armata rusescă. póte ca nutrirea şi mişcarea unui astfelŭ de masse marĭ de armată sĕ fiă împreunată cu multe greutăţĭ., totuşĭ după cele înşirate, armata rusescă în mare gradŭ este gata de rĕsboiu şi de luptă.

Ultime scirĭ.

Londra, 7 Decemvre. — Principele Alecsandru de Battenberg a sositŭ aicĭ şi a fostŭ primitŭ la gară în numele Reginei de generalulŭ Duplat. Principele va merge mâne la Windsor.

Parisŭ, 8 Decemvre. — In tótă Europa nord-vestică este mare furtună. Liniile telegrafice suntŭ pretutindenĭ parte întrerupte, parte îngreuiate.

Sofia, 7 Decemvre. — Se asigură, că Gadban-paşa a declaratŭ guvernului bulgarŭ, că Pórtei i-a succesŭ a face ca Rusia sĕ recunóscă valabilitatea hotărîrilorŭ Sobraniei sub condiţiunea, ca sĕ se formeze unŭ ministeriu mixtŭ bulgarŭ şi ca prinţulŭ de Mingrelia sĕ fiă alesŭ ca principe alŭ Bulgariei.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 9 Decemvre. — Camera deputaţilorŭ: Contingentulŭ recruţilorŭ pe anulŭ 1887 s'a votatŭ neschimbatŭ.

PARISŬ, 9 decemvre. — Goblet a luatŭ asupră'şĭ formarea cabinetului. Cei mai mulţĭ din ministri de mai nainte intră în noulŭ cabinetŭ.

DIVERSE.

O fundaţiune în favórea fetelorŭ urîte. — Luna trecută a muritŭ la Santander (Spania) unŭ bogatŭ comerciantŭ de vinurĭ, originarŭ dela Malaga şi unŭ originalŭ estraordinarŭ, care prin testamentulŭ sĕu a lăsatŭ unŭ capitalŭ ale cărui dobânḑĭ în sumă de 6000 duroşĭ suntŭ destinate pentru înḑestrarea a patru fete pe fiăcare anŭ. Competitorele trebue sĕ fi trecutŭ vêrsta de treiḑecĭ de anĭ şi sĕ fiă recunoscute de urâte. Ne este têmă că negociatorulŭ spaniolŭ de vinurĭ, décă n'a fostŭ beatŭ, făcêndu-şĭ testamentulŭ a voitŭ sĕ-şĭ bată jocŭ de bietele fete. Care fată ar împinge abnegaţiunea şi modestia până acolo a'şĭ mărturi o vêrstă de peste 30 de anĭ şi a se declara de urîtă?

Prinţulŭ de corónă alŭ Greciei. — Din Atena se anunţă: Capitala Greciei se prepară pentru o serbare, ce n'a fostŭ în acéstă ţéră de când e regatŭ, serbarea maiorenităţii viitorului sĕu suveranŭ, prinţulŭ de corónă. Festivităţile vorŭ începe la 1 Decemvre şi vorŭ ţine mai multe ḑile. Prinţulŭ va depune jurămêntŭ ca cetăţeanŭ elenŭ. Constituţia prescrie, ca fie-care Grecŭ, care a ajunsŭ sĕ se bucure de tóte drepturile civile, ceea ce în Grecia este la etatea de 21 anĭ şi pentru membrii dinastiei la 18 anĭ, sĕ depue jurămêntŭ ca cetăţeanŭ. Acésta se face de regulă înaintea primarului. Protocolulŭ depunerii jurămêntului de către prinţulŭ regalŭ se va semna de regele şi de ministrulŭ preşedinte. La festivităţĭ se aşteptă sosirea mai multorŭ ospeţĭ distinşi, între care prinţulŭ de Wales şi ducele de Edinburg. Prinţulŭ de Wales ve veni cu Yahtulŭ sĕu Osborne, însoţitŭ de tótă flota englesă mediterană sub comanda admiralului şefŭ ducele de Edinburg. Pentru prinţulŭ de Wales se prepară apartamente în palatulŭ regalŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	104 55
Rentă de hârtiă 5%	94 35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	118 75
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.80
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	105.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	126.20
Renta de hărtiă austriacă	83.60
Renta de arg. austr.	84 25
Renta de aurŭ austr.	114 35
Losurile din 1860	139.10
Acţiunile băncei austro-ungare	886 —
Act. băncei de creditŭ ung.	300.60
Act. băncei de creditŭ austr.	300.80
Argintulŭ	—.—
Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	9.97
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Noemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$91^1/_2$	$92^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	94—	$94^1/_2$
» convert. (6%)	$85^3/_4$	$86^1/_2$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	35—
Credit fonc. rural (7%)	$103^1/_2$	104—
» „ „ (5%)	$87^1/_4$	88—
» » urban (7%)	$101^3/_4$	$102^1/_4$
» » » (6%)	$93^1/_2$	$94^1/_4$
» » » (5%)	$84^1/_4$	85—
Banca naţională a României 500 Lei	1020	1030
Ac. de asig. Dacia-Rom.	266	268
« » » Naţională	206	208
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Decemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.44
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.27	»	10.30
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Cluşiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta (	—	2.15	10.05	—
(	—	—	2.15	—
Viena	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6.40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.